

### บทที่ 3

#### ระเบียบวิธีการวิจัย

#### รูปแบบงานวิจัย

ลักษณะการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (Correlation Research)

#### ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจที่ปฏิบัติงานอยู่ในสำนักงานย่อยขององค์การรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่งที่กำลังจะถูกแปรรูป จำนวน 6 สำนักงาน ซึ่งเป็นสำนักงานที่จะมีการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ มีจำนวนผู้ปฏิบัติงานจำนวน 173 คน

#### สถานที่เก็บรวบรวมข้อมูล

องค์การรัฐวิสาหกิจเกี่ยวกับสาธารณูปโภคประเภทหนึ่งที่จะถูกแปรรูปทั้ง 6 สำนักงานย่อย

#### ตัวแปรที่เกี่ยวข้องในการวิจัย

ตัวแปรที่ทำการทดสอบในสมมติฐาน คือ

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ความมั่นคงในการทำงาน การสนับสนุนทางสังคม ความสามารถในการเผชิญเหตุการณ์

ตัวแปรตาม ได้แก่ การต่อต้านการเปลี่ยนแปลง

## เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย แบบสอบถาม ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปและแบบวัดจำนวน 4 ชุด ดังมีรายละเอียดดังนี้

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ประกอบด้วย ข้อคำถามที่ถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา

1. แบบวัดการสนับสนุนทางสังคม ผู้วิจัยได้ทำการดัดแปลงมาจากแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมของ วรรณญา มุรินทร์ (2541) ที่สร้างขึ้นมาจากอาศัยแนวคิดของ House (1981) เพื่อประเมินความคิดเห็นหรือความรู้สึกของบุคคลต่อการได้รับสนับสนุนช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ 4 ด้าน คือ ด้านอารมณ์, ด้านข้อมูลข่าวสาร, ด้านการประเมินตัดสินและ ด้านสิ่งของการสนับสนุนช่วยเหลือจาก 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ไม่เป็นทางการและกลุ่มที่เป็นทางการประกอบด้วยข้อคำถาม 20 ข้อ ที่ใช้มาตรวัดประมาณค่าเป็น 5 หน่วย 18 ข้อ และนำไปทดสอบความเชื่อถือได้ในเนื้อหา และผู้วิจัยนำไปทดสอบความเชื่อถือได้กับกลุ่มที่คล้ายคลึงกับประชากรก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง โดยวิเคราะห์ความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีของครอนบาคได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.92 มีเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

เป็นจริงมากที่สุด มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน

ค่อนข้างเป็นจริง มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน

เป็นจริงบ้างบางครั้ง มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน

ค่อนข้างไม่เป็นจริง มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน

ไม่เป็นจริงเลย มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

และใช้มาตรวัดความถี่ในคำถามปลายเปิด 2 ข้อ

2. แบบวัดการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง ผู้วิจัยจะได้ทำการสร้างแบบวัดการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงจากแนวคิด ของ Theodore T. Herbert (อรุณ วัชรธรรม, 2532) ได้แบ่งการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง 3 องค์ประกอบ คือ

1) องค์ประกอบเกี่ยวกับงาน จำนวน 9 ข้อ ข้อ 1 – 9 ซึ่งวัดในประเด็นความรู้สึกความกลัวเกี่ยวกับการว่างงาน การเปลี่ยนแปลงสภาพงาน การลดตำแหน่งและอัตราเงินเดือน การโยกย้ายและการลดรายได้

2) องค์ประกอบเกี่ยวกับความรู้สึกของบุคคล จำนวน 9 ข้อ ข้อ 10 – 18 ซึ่งวัดในประเด็นความรู้สึกเคียดแค้นที่ค่าของผลงานปัจจุบันลดลง วัดกังวลว่าความสามารถจะลดลง ต้องทำงานหนักกว่าเดิม หวาดวิตกเกี่ยวกับความไม่แน่นอนหรือสิ่งที่ไม่รู้ในอนาคตเกิดขึ้น ความไม่สะดวกในการลืมวิธีการที่ใช้ในปัจจุบัน กลัวว่าความต้องการความชำนาญเฉพาะด้าน ความชำนาญจะลดลงหรือถูกกำจัดออกไป

3) องค์ประกอบทางสังคม จำนวน 5 ข้อ ข้อ 19 – 23 ซึ่งวัดในประเด็นความรู้สึกไม่ชอบที่จะปรับตัวใหม่ กลัวบรรยากาศที่ทำงานใหม่ ไม่ชอบระบบควบคุมใหม่ ไม่ชอบการริเริ่มเปลี่ยนแปลงนั้น ไม่พอใจต่อการขาดความร่วมมือในการจัดการเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง เข้าใจและรับรู้ว่าการเปลี่ยนแปลงจะเป็นประโยชน์ต่อองค์การมากกว่าบุคคล กลุ่ม หรือสังคม

โดยสร้างให้มีเนื้อหาสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงขององค์กรรัฐวิสาหกิจที่จะถูกแปรรูป แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบเนื้อหา และนำไปทดสอบความเชื่อถือได้ในเนื้อหาเกี่ยวกับกลุ่มที่คล้ายคลึงกับประชากรก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง โดยวิเคราะห์ความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีของครอนบาคได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.93 มีเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

|                      |                      |
|----------------------|----------------------|
| เป็นจริงมากที่สุด    | มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน |
| ค่อนข้างเป็นจริง     | มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน |
| เป็นจริงบ้างบางครั้ง | มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน |
| ค่อนข้างไม่เป็นจริง  | มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน |
| ไม่เป็นจริงเลย       | มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน |

3. แบบวัดความมั่นคงในการทำงาน ผู้วิจัยจะได้ทำการสร้างแบบวัดความมั่นคงในการทำงานจากแนวคิดของ ศิริโสภาคย์ บุรพาเดชะ (2528) ได้แบ่งความมั่นคงในการทำงานเป็น 2 ประเภทคือ

1) ความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือการเงิน จำนวน 11 ข้อ ข้อ 1 – 11 วัดในประเด็นความรู้สึกที่ความแน่ใจว่าจะได้รับการว่าจ้างให้ทำงานตลอดไป การมีหลักประกันในการทำงาน เมื่อได้รับอุบัติเหตุ เจ็บป่วย หรือทุพพลภาพ การได้รับความคุ้มครองมิให้ต้องออกจากงาน และขาดรายได้โดยไร้เหตุผล ฯลฯ

2) ความมั่นคงทางอารมณ์ จำนวน 12 ข้อ ข้อ 12 - 23 วัดในประเด็นของการมีอิสระในขอบเขตของการปฏิบัติงาน, ความเชื่อมั่นในการรักษาความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา และองค์การ

โดยสร้างให้มีเนื้อหาสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงขององค์กรรัฐวิสาหกิจที่จะถูกแปรรูป แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่านตรวจสอบเนื้อหา และนำไปทดสอบความเชื่อถือได้ในเนื้อหาในกลุ่มที่คล้ายคลึงกับประชากรก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง โดยวิเคราะห์ความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีของครอนบาคได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.81 มีเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

|                      |                      |
|----------------------|----------------------|
| เป็นจริงมากที่สุด    | มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน |
| ค่อนข้างเป็นจริง     | มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน |
| เป็นจริงบ้างบางครั้ง | มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน |
| ค่อนข้างไม่เป็นจริง  | มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน |
| ไม่เป็นจริงเลย       | มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน |

4. แบบวัดความเชื่อมั่นในการเผชิญเหตุการณ์ ผู้วิจัยได้ทำการดัดแปลงมาจากแบบวัด สมจิต หนูเจริญกุลและคณะ (2532) ได้แปลจากต้นฉบับของ Antonovsky ประกอบด้วยความที่ถามถึงการมองชีวิตในแง่มุมต่างๆจำนวน 29 ข้อ เป็นข้อความทางบวก 16 ข้อ และข้อความทางลบ 13 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราส่วนประเมินค่า 7 ระดับ ให้เลือกตั้งแต่ 1 - 7 โดยตำแหน่งเลข 1 และ 7 จะเป็นข้อความที่บ่งบอกถึงลักษณะตรงกันข้าม ตัวเลขกลาง 2 - 6 จะบอกความมาก - น้อย ของความรู้สึก และนำไปทดสอบความเชื่อถือได้ในเนื้อหาในกลุ่มที่คล้ายคลึงกับประชากรก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง โดยวิเคราะห์ความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีของครอนบาคได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.73

## วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษานโยบายของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจที่จะถูกแปรรูปที่จะเก็บข้อมูล รวมทั้งกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องศึกษา เพื่อให้ได้ประชากรที่มีความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้
2. จัดทำหนังสือจากภาควิชาจิตวิทยา เพื่อไปติดต่อผู้จัดการหน่วยงานรัฐวิสาหกิจทั้ง 6 สำนักงาน เพื่อขออนุญาตระงับในการเก็บข้อมูล
3. นำแบบทดสอบที่ดัดแปลงและสร้างเพิ่มเติมจนได้มาตรฐานไปทดสอบให้กับกลุ่มพนักงานในองค์การที่มาความคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 1 สำนักงาน
4. ส่งแบบทดสอบให้กับผู้จัดการหน่วยงานรัฐวิสาหกิจทางไปรษณีย์ และส่งกลับมายังผู้วิจัยทางไปรษณีย์หลังจากนั้น 2 สัปดาห์ หากแบบสอบถามส่งมาไม่ครบ หรือขาดหายไปผู้วิจัยจะไปติดตามด้วยตนเอง
5. นำข้อมูลที่รวบรวมได้นำมาทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติโดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูป SPSS for WIN

## การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้โปรแกรม SPSS (Statistic Package for the Social Science) สถิติที่ใช้มีดังนี้

1. หาความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1 โดยกำหนดระดับความสัมพันธ์จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2536)

|              |                                |
|--------------|--------------------------------|
| มากกว่า 0.8  | มีความสัมพันธ์ระดับสูง         |
| 0.6 – 0.8    | มีความสัมพันธ์ระดับค่อนข้างสูง |
| 0.4 – 0.6    | มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง     |
| 0.2 – 0.4    | มีความสัมพันธ์ระดับค่อนข้างต่ำ |
| น้อยกว่า 0.2 | มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ         |

2. วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2
3. ทดสอบความแตกต่างของตัวแปรโดยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบพหุตัวแปร หรือ MANOVA (Mutiple Analysis of Variance) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3, 4 และ 5
4. ทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้ง 4 ฉบับ ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient,  $\alpha$ )